

อุปลักษณเชิงมโนทัศน์คำเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาจีนกับภาษาไทย

เบญญาทิพย์ คุุณทะสิน

สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติ ย่อมส่งผลให้กระบวนการคิดบางอย่างมีความแตกต่างกัน บทความนี้อธิบายเกี่ยวกับคำที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะที่ใช้การอุปลักษณเพื่อสื่อมโนทัศน์ใหม่ในภาษาจีนกับภาษาไทย โดยคำเกี่ยวกับอวัยวะที่เลือกมา ได้แก่ 1. 头, 首 (หัว) 2. 脸, 面 (หน้า) 3. 眼, 目 (ตา) 4. 口, 嘴 (ปาก) 5. 手 (มือ) 6. 脚, 足 (เท้า) ซึ่งเป็นคำเกี่ยวกับอวัยวะที่มีความถี่สูงปรากฏในฐานข้อมูลของศูนย์วิจัยภาษาศาสตร์ภาษาจีน มหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Center for Chinese Linguistics Peking University) บทความจะกล่าวถึงความคล้ายคลึงกันของมโนทัศน์ของคำเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาจีนกับภาษาไทยที่มีการใช้การทำงานของอวัยวะ ตำแหน่ง และรูปร่างลักษณะมาสื่อความหมาย และความแตกต่าง โดยในภาษาจีนมีการนำคำเกี่ยวกับอวัยวะทั้ง 6 นี้ มาเรียกมโนทัศน์ใหม่มากกว่าในภาษาไทย โดยมีมโนทัศน์ดังกล่าวจะมีการเชื่อมโยงไปถึงแนวคิดที่แตกต่างกัน บางคำใช้สื่อความหมายต่างกัน และในความหมายเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันก็ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะที่ต่างกัน รวมไปถึงความเชื่อและความคุ้นเคยกับสิ่งรอบตัวที่แตกต่างกันก็อาจเป็นผลให้เห็นแนวคิดต่างกันในรูปแบบของภาษา

คำสำคัญ; คำเกี่ยวกับอวัยวะ อุปลักษณเชิงมโนทัศน์ ภาษาจีน ภาษาไทย

Conceptual Metaphors in Chinese and Thai Languages: Words of Body Parts

Benyatip Suphakalin

Eastern Languages Department, Faculty of Humanities and Social Sciences

Khon Kaen University, Thailand

Abstract

Different countries have their own cultures, which influence their thinking processes. This paper discusses words referring to body parts that are used as metaphors to convey new concepts in Chinese and Thai languages. Six words of body parts selected to compare how Chinese and Thai use and perceive metaphors include the words *head*, *face*, *eye*, *mouth*, *hand*, and *foot*; these words are high frequent body part words occurring in the data base of the Center for Chinese Linguistics, Peking University. Chinese and Thai resemble considerably in terms of how body part words are used as metaphors to convey new concepts, especially on the functions of the organs as well as their positions and appearances. However, Chinese tends to use these six words to refer to new concepts at a greater extent compared against Thai, revealing different thinking systems between Chinese and Thai people. Some words convey different metaphoric meanings; for similar metaphoric meanings, different words may be used. Different ways of thought may be shaped by beliefs and surroundings of different cultures, which are shown in languages.

Keywords; Body part words, Conceptual metaphor, Chinese, Thai

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้เพื่อการสื่อสาร ในสมัยโบราณความจำเป็นในการใช้คำศัพท์เพื่อการสื่อสารยังมีไม่มากนัก แต่เมื่อเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาเจริญก้าวหน้ามากขึ้น ส่งผลให้คำศัพท์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอในการสื่อความหมาย จึงจำเป็นต้องเพิ่มคำศัพท์เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ วิธีที่จะช่วยทำให้มีคำศัพท์ใช้ในภาษาเพิ่มมากขึ้น คือ การสร้างคำใหม่ ในภาษาจีนและภาษาไทยมีการสร้างคำใหม่ขึ้นมามากมาย จากคำศัพท์เดิมที่เป็นคำโดด พยางค์เดียว ความหมายเดียว ก็มีวิวัฒนาการกลายเป็นหลายพยางค์หลายความหมายและทำหน้าที่ได้หลายอย่างขึ้น นิตยา กาญจนวรรณ, เสาวลักษณ์ อนันตศานต์, และทิพย์สุนทร อนันบุตร (2531) กล่าวว่า การสร้างคำมีประโยชน์ต่อการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก ทำให้สามารถหาคำมาใช้ให้ถูกต้องตรงกับความหมายของคำได้มากขึ้น โดยที่คำนั้นมีทั้งความหมายตรงและความหมายเชิงอุปมา

การสร้างคำ เกิดจากการนำคำเดิมที่มีอยู่แล้วมาประสมกัน เพื่อให้เกิดคำที่มีความหมายใหม่ ส่วนใหญ่อาศัยยืมคำมาจากสิ่งที่ใกล้เคียง หรือสิ่งที่สนใจ เนื่องจากคนมีความคิดที่นำสิ่งหนึ่งเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งที่ใกล้เคียง เช่น อวัยวะในร่างกายที่คนมีความคุ้นเคยตั้งแต่เด็ก ไปเปรียบเทียบกับในด้านลักษณะที่เป็นรูปธรรมที่ได้มีการย้ายความหมายแล้ว หรือนามธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับความหมายเดิมของอวัยวะ เช่น ในภาษาจีนและภาษาไทยที่มีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกายมาสื่อความหมายอื่นนอกเหนือจากความหมายตรง เห็นได้จากคำประสมที่มีการนำคำเกี่ยวกับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ซึ่งเป็นคำที่ใช้อยู่แล้วในภาษามาใช้เรียกโน้ตศน์ใหม่ และยังทำให้เข้าใจโน้ตศน์เกี่ยวกับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของชาวจีนและชาวไทย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลักการทำให้ภาษาประหยัด สโวโร (Svorou, 1994 อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา, 2559) กล่าวว่า ส่วนของร่างกายเป็นตัวอย่างที่ดีของโน้ตศน์เดี่ยวต้นแหล่งในกระบวนการกลายเป็นรูปไวยากรณ์ในภาษาต่าง ๆ อวัยวะในร่างกายเป็นจุดเริ่มต้นของความคิด เป็นโน้ตศน์พื้นฐานที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน และมีคำที่แสดงความหมายเหล่านี้ในภาษาของตน จึงทำให้มีการใช้คำศัพท์อวัยวะที่มีการใช้อยู่เดิมมาใช้เรียกโน้ตศน์ใหม่ โดยใช้วิธีการอุปลักษณ์

กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (2559) กล่าวว่า อุปลักษณ์เป็นการย้ายความหมายจากวงความหมายรูปธรรมไปยังวงความหมายนามธรรม โดยเน้นลักษณะที่คล้ายคลึงกันระหว่างความหมายต้นแหล่งและความหมายเป้าหมาย เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and

Johnson, 1980 อ้างถึงใน ดิยู ศรีนราวัฒน์, 2559) กล่าวว่า การเปรียบเทียบเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเรา ระบบความคิด มโนทัศน์ ค่านิยม และการมองโลก ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของการเปรียบเทียบ ซึ่งรวมเรียกว่าอุปลักษณ์ ซึ่งอุปลักษณ์มีอิทธิพลต่อระบบความคิดหรือโครงสร้างระบบความคิดของคนในสังคม ดิยู ศรีนราวัฒน์ (2559) กล่าวว่า ความหมายเปรียบเทียบหรือความหมายเปรียบเทียบ เกิดจากการนำคำที่มีความหมายตรงที่หมายถึงสิ่งหนึ่งไปเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่ง และทำให้เกิดความหมายใหม่จากการเปรียบเทียบ Ge Benyi (葛本义, 2001) กล่าวว่า การอุปมา คือ วิธีทำให้เกิดความหมายใหม่โดยการอุปมาจากความหมายเดิมที่มีความเกี่ยวข้องกัน ชั่วตี่ ศรลัมพ์ (2548) กล่าวว่า อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ เป็นการสะท้อนระบบความคิด จากการใช้ภาษาของคนในสังคมหนึ่ง อุตุมพร มีเจริญ (2542) ศึกษาความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย และมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทย โดยความหมายเปรียบเทียบเป็นผลจากการเทียบประสบการณ์พื้นฐานเรื่องร่างกายของมนุษย์ มาโยงกับประสบการณ์ใหม่ที่ยังไม่คุ้นเคย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของคนไทยเกี่ยวกับความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายว่า ร่างกายเป็นพื้นที่ เวลา คน และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน เห็นได้ว่าคำที่มีความหมายเชิงอุปมาหรือเปรียบเทียบต่างเป็นส่วนหนึ่งของคำอุปลักษณ์ โดยอุปลักษณ์สื่อความหมายของคำออกมาในความหมายอื่นนอกเหนือจากความหมายตรง เชื่อมโยงกับความคิดของมนุษย์เกิดมโนทัศน์ใหม่ที่สื่อแนวความคิดจากรูปธรรมเป็นนามธรรมมากขึ้น มีความเชื่อมโยงกับความหมายเดิม และมักจะเปรียบกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว สามารถสะท้อนแนวคิดและวัฒนธรรมของแต่ละสังคมออกมาในรูปของภาษา ถ้าหากสิ่งที่เป็นรูปธรรมเป็นสิ่งที่คนในทุกวัฒนธรรมมีตรงกันก็อาจมีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน

คณะอนุกรรมการจัดพิมพ์เอกสารเนื่องในวาระครบ 100 ปี พระยาอนุมานราชธน (2532) กล่าวว่า ถ้าเรื่องที่คิดเห็นนั้นเป็นนามธรรม ความหมายในความคิดของคนทั่วไปก็ยิ่งแตกต่างกันมากกว่าเรื่องรูปธรรม จึงทำให้เห็นได้ว่าอุปลักษณ์เกี่ยวกับอวัยวะในร่างกายนั้นมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนด้านคำศัพท์สำหรับนักเรียนต่างชาติเช่นกัน Bie Hongying (别红樱, 2014) ได้ศึกษาการอุปลักษณ์คำศัพท์ที่ใช้ “眼 (ตา)” โดยแบ่งการอุปลักษณ์อวัยวะตาจากการสร้างคำ โดยมีทั้งคำ วลี สุภาษิต สำนวน และ

จากความหมาย จากนั้นกล่าวถึงการอุปลักษณ์คำศัพท์เกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของชาวต่างชาติว่า หากภาษาแม่ของผู้เรียนไม่มีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เหมือนกับคำในภาษาจีนก็จะทำให้การเรียนรู้เป็นไปค่อนข้างยาก ต่างจากผู้เรียนที่ภาษาแม่มีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เหมือนกับภาษาจีนก็จะเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น และ Zhang Shaozi (张少姿, 2009) ศึกษาอุปลักษณ์ค่านามอวัยวะของร่างกายในภาษาจีน โดยอุปลักษณ์จากลักษณะของอวัยวะ ตำแหน่งทิศทาง หน้าที่โดยผลจากการศึกษาจะมีประโยชน์สำหรับนักเรียนต่างชาติในการเรียนด้านคำศัพท์ภาษาจีน เนื่องจากบางครั้งผู้เรียนชาวต่างชาติมีแนวคิดและวัฒนธรรมแตกต่างกันออกไป จากการศึกษาข้างต้นเห็นได้ว่าการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์มีส่วนช่วยในด้านการเรียนสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ เนื่องจากผู้เรียนชาวต่างชาติจะต้องทำความเข้าใจความหมายอื่นที่นอกเหนือจากความหมายตรงของคำศัพท์นั้น ๆ ทั้งนี้ในภาษาจีนและภาษาไทยต่างก็มีการใช้วิธีการอุปลักษณ์เพื่อเรียกมโนทัศน์ใหม่ ดังนั้นการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์คำเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาจีนกับภาษาไทยจะช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีคิดของเจ้าของภาษามากขึ้น

คำเกี่ยวกับอวัยวะที่มีความถี่สูงปรากฏในฐานข้อมูลของศูนย์วิจัยภาษาศาสตร์ภาษาจีน มหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Center for Chinese Linguistics Peking University) ได้แก่ 1. 头, 首 (หัว) 2. 脸, 面 (หน้า) 3. 眼, 目 (ตา) 4. 口, 嘴 (ปาก) 5. 手 (มือ) 6. 脚, 足 (เท้า) และการนำคำเกี่ยวกับอวัยวะข้างต้นมาเรียกมโนทัศน์ใหม่มีดังนี้

1. 头, 首 และ หัว

คำว่า 头 ความหมายตรง ส่วนที่อยู่บนสุดของร่างกายมนุษย์หรือด้านหน้าสุดของลำตัวสัตว์ ที่ประกอบด้วยอวัยวะ ปาก จมูก ตา เป็นต้น¹

คำว่า 首 ความหมายตรง หัว²

คำว่า หัว ความหมายตรง ส่วนบนสุดของร่างกายของคนหรือสัตว์³

¹中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆, 第1205页.

²中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆, 第1205页.

³ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, หน้า 1324.

หัว หรือ ศีรษะ เป็นอวัยวะสำคัญในร่างกายคนและสัตว์ อยู่ส่วนบนสุดของคน และอยู่ส่วนหน้าสุดของสัตว์บางชนิด นอกจากนี้ หัว สื่อถึงสมองซึ่งเป็นศูนย์กลางของระบบประสาท เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการมีสติปัญญา Wu Suyi (吴苏仪, 2011) กล่าวว่า “首” ความหมายเดิมคือ “头” คำศัพท์อวัยวะร่างกายที่สื่อความหมายเดียวกันในภาษาไทย คือ คำว่า หัว และ ศีรษะ ซึ่งสองคำนี้เป็นคำที่ใช้ในระดับภาษาต่างกัน อุทุมพร มีเจริญ (2542) กล่าวว่า หัว มีความหมายเปรียบ แต่ ศีรษะ ไม่มีความหมายเปรียบ ดังนั้นในที่นี้จะเลือกใช้คำภาษาไทย คือคำว่า หัว เมื่อนำคำว่า 头, 首 ไปประสมกับคำอื่น เพื่อเรียกมโนทัศน์ใหม่สื่อความหมายได้ดังนี้

(1) ตำแหน่งที่อยู่บนสุดหรือปลายสุด

เช่น	山头 (ภูเขา + หัว)	หมายถึง	ยอดเขา
	柱头 (เสา + หัว)	หมายถึง	หัวเสา ยอดเสา
	床头 (เตียง + หัว)	หมายถึง	หัวเตียง
	桥头 (สะพาน + หัว)	หมายถึง	หัวสะพาน
	笔头儿 (ปากกา + หัว)	หมายถึง	หัวปากกา

(2) ผู้นำหรือส่วนที่นำทาง

ก. ผู้นำ

เช่น	头人 (หัว + คน)	หมายถึง	หัวหน้า
	头领 (หัว + นำ)	หมายถึง	ผู้นำ
	元首 (ผู้นำ + หัว)	หมายถึง	ผู้นำสูงสุดของประเทศ
	首长 (หัว + ผู้ที่เป็นหัวหน้า)	หมายถึง	ผู้นำระดับสูง

ข. ตำแหน่งหน้าสุดในการนำทาง

เช่น	头马 (หัว + ม้า)	หมายถึง	ม้านำขบวน
	头车 (หัว + รถ)	หมายถึง	รถนำขบวน
	排头 (แถว + หัว)	หมายถึง	หัวแถว
	船头 (เรือ + หัว)	หมายถึง	หัวเรือ
	船首 (เรือ + หัว)	หมายถึง	หัวเรือ

(3) เริ่มต้น เกี่ยวข้องกับเวลาหรือเหตุการณ์

ก. การเริ่มต้นของเวลา

เช่น	春头 (ฤดูใบไม้ผลิ + หัว)	หมายถึง	ต้นฤดูใบไม้ผลิ
	头天 (หัว + วัน)	หมายถึง	วันแรก
	头年 (หัว + ปี)	หมายถึง	ปีแรก

ข. การเริ่มต้นของเรื่องราว

เช่น	起头 (เริ่มต้น + หัว)	หมายถึง	ที่แรก
	头难 (หัว + ยาก)	หมายถึง	ที่แรกยาก
	露头 (ปรากฏ + หัว)	หมายถึง	เพิ่งค้นพบ ส่อให้เห็น
	开首 (เปิด + หัว)	หมายถึง	เริ่มต้น
	起首 (เริ่มต้น + หัว)	หมายถึง	ที่แรก เดิมที

ค. บอกลำดับ

เช่น	头生 (หัว + เกิด)	หมายถึง	ลูกคนโต
	首位 (หัว + ตำแหน่ง)	หมายถึง	อันดับแรก
	首届 (หัว + รุ่น)	หมายถึง	รุ่นแรก
	首次 (หัว + ครั้ง)	หมายถึง	ครั้งแรก

(4) ดีเลิศ ดีเยี่ยม

ก. อันดับหนึ่งในการประกวดหรือแข่งขัน

เช่น	头功 (หัว + ผลงาน)	หมายถึง	ผลงานชั้นยอด
	头奖 (หัว + รางวัล)	หมายถึง	รางวัลที่หนึ่ง

ข. คุณภาพดีเลิศ

เช่น	头等 (หัว + ระดับ)	หมายถึง	ชั้นหนึ่ง
	头号 (หัว + เบอร์)	หมายถึง	ชั้นหนึ่ง

(5) ความสำคัญ

เช่น	话头 (คำพูด + หัว)	หมายถึง	หัวข้อสนทนา
	刊头 (สิ่งพิมพ์ + หัว)	หมายถึง	หัวหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร

首府	(หัว + จังหวัด)	หมายถึง	เมืองหลวงของมณฑล
首都	(หัว + เมืองหลวง)	หมายถึง	เมืองหลวง
(6) ความรู้ ความคิด			
เช่น 头角	(หัว + มุม)	หมายถึง	มีแวว (ความสามารถ หรือสติปัญญา)
(7) คน			
เช่น 分头	(แยก + หัว)	หมายถึง	แยกย้ายกันทำ
碰头	(พบ + หัว)	หมายถึง	พบกัน
聚首	(ชุมนุม + หัว)	หมายถึง	ชุมนุมกัน รวมตัวกัน
(8) ชีวิต สภาพชีวิตความเป็นอยู่			
เช่น 出头	(ออก + หัว)	หมายถึง	เงยหน้าอ้าปาก
抬头	(เงย + หัว)	หมายถึง	เงยหน้าอ้าปาก
(9) ด้าน			
เช่น 里头	(ใน + หัว)	หมายถึง	ด้านใน
外头	(นอก + หัว)	หมายถึง	ด้านนอก
右首	(ขวา + หัว)	หมายถึง	ด้านขวา
里首	(ใน + หัว)	หมายถึง	ด้านใน
外首	(นอก + หัว)	หมายถึง	ด้านนอก

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของคำว่า “头, 首 (หัว)” ในรูปของคำประสม สื่อมโนทัศน์ใหม่ได้ดังนี้ (1) ตำแหน่งที่อยู่บนสุดหรือปลายสุด เป็นการนำตำแหน่งของหัว ซึ่งอยู่บนสุดของคนไปใช้สื่อความหมายส่วนบนสุดหรือปลายสุดของสิ่งของหรือสถานที่ (2) ผู้นำหรือส่วนที่นำทาง เป็นการนำตำแหน่งของหัว ที่อยู่บนสุดของคน และอยู่หน้าสุดของสัตว์ไปใช้สื่อความหมายของการนำหน้า หรือการเป็นผู้นำ (3) เริ่มต้นเวลาหรือเหตุการณ์ เป็นการนำหัวมาสื่อถึงเวลาเริ่มต้น Wu Suyi (吴苏仪, 2011) กล่าวว่า ส่วนบนสุดของร่างกาย คือ ส่วนหัว ส่วนหน้าสุดของสัตว์คือ หัว ดังนั้น 头 ใช้เพื่อแสดงว่าเป็นลำดับแรกได้ โดยสังเกตได้ว่าการมีอะไรเริ่มเกิดขึ้น “หัว” มักจะเป็นส่วนที่ปรากฏออกมาก่อน

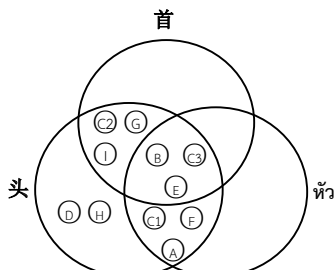
ดังนั้น การคลอດโดยธรรมชาติของมนุษย์ หัว จะเป็นส่วนที่ปรากฏออกมาก่อน (4) ดีเลิศ ดีเยี่ยม เป็นการนำตำแหน่งของหัว ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่บนสุดของร่างกายคน เป็นจุดที่สูงที่สุด มาสื่อความหมายในแง่ที่ดีเยี่ยม (5) ความสำคัญ หัว เป็นอวัยวะที่สำคัญ จึงใช้มโนทัศน์นี้มาสื่อถึงสิ่งต่าง ๆ ที่สำคัญ (6) ความรู้ ความคิด สมอบรรจุอยู่ในหัว ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการคิดวิเคราะห์ของคน ดังนั้นจึงสามารถนำมาสื่อถึงความรู้และความคิดได้ (7) การบอกถึงคน เป็นการแทนคนด้วย หัว ในการทำงานหรือพบกันของคน หรือแม้กระทั่งสัตว์ หากรวมกัน มักจะเป็นการเอาหัวมาในตำแหน่งที่ใกล้กันเพื่อสื่อสารกัน นอกจากนี้ในภาษาจีนสัตว์บางประเภท เช่น 牛 (วัว), 猪 (หมู) มีลักษณะนามนับเป็น 头 ซึ่งในภาษาไทยนับคนเป็น หัว ในกรณีแสดงหน้าที่ลักษณะนาม ก็หัว รายหัว หัวละ (8) การบอกสถานภาพทางสังคม สภาพความเป็นอยู่ เป็นการนำทิศทางของหัว จากเดิมที่ก้มอยู่เป็นเงยหัวขึ้น เพื่อสื่อถึงการที่มีฐานะดีขึ้น หรือสภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ไม่โดนกดขี่ข่มเหง (9) การบอกเกี่ยวกับด้าน ทิศทาง เป็นการนำหัวมาสื่อถึงการเบนทิศทาง

คำเกี่ยวกับอวัยวะ หัว ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมโนทัศน์ที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน ดังนี้ (1) ตำแหน่งที่อยู่บนสุดหรือปลายสุดของสิ่งของ ในภาษาไทยจะใช้คำว่า หัว เช่นกัน เช่น หัวปากกา หัวเตียง หัวบันได หัวเสา หัวสะพาน แต่ถ้าหากเป็นการบอกตำแหน่งที่อยู่บนสุดของสถานที่จะใช้คำว่า ยอด เช่น ยอดเขา (2) ผู้นำหรือส่วนที่นำทาง ในภาษาไทยคำที่สื่อความหมายดังกล่าว เช่น หัวหน้า หัวใจ หัวเรือ หัวแถว นายหัว แต่ความหมายนี้ในภาษาไทยไม่ได้ใช้กับสัตว์ที่ทำหน้าที่นำทาง (3) เริ่มต้นเวลาหรือบอกลำดับ ในภาษาไทยมีการใช้คำว่า หัว มาสื่อถึงการเริ่มต้นของเวลา เช่น หัววัน หัวค่ำ และการบอกลำดับการเกิด เช่น หัวปี นอกจากนี้ยังมีคำว่า ต้น สื่อความหมายตอนแรก ๆ ได้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น ต้นเดือน ต้นปี (4) ความสำคัญ ในภาษาไทยมีการใช้คำว่า หัว สื่อถึงสิ่งที่สำคัญ เช่น หัวข้อ หัวเรื่อง หัวข่าว (5) ความรู้ ความคิด ในภาษาไทยมีการใช้คำว่า หัว ในการสื่อความหมายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด เช่น หัวดี หัวไว หัวกะทิ

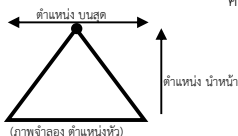
คำเกี่ยวกับอวัยวะ หัว ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมโนทัศน์ที่ต่างกัน ดังนี้ (1) การเริ่มต้นของเรื่องราวในภาษาไทยใช้คำที่สื่อความหมาย เช่น เริ่มต้น (2) ดีเลิศ ดีเยี่ยม ในภาษาไทยใช้ลำดับตัวเลขสื่อความหมาย เช่น ลำดับที่หนึ่ง เบอร์หนึ่ง หรือ

ใช้คำศัพท์ที่สื่อความหมายนั้น เช่น ชนะเลศ (3) คน ภาษาไทยใช้คำกริยาเพื่อสื่อความหมายเดียวกันกับคำในภาษาจีน เช่น แยกย้าย พบกัน (4) ชีวิต สภาพความเป็นอยู่ในภาษาไทยใช้คำว่า เจยหน้าอ้าปาก โดยใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ หน้า และ ปาก ซึ่งคำเกี่ยวกับอวัยวะที่นำมาสื่อความหมายต่างกับภาษาจีน (5) ด้าน ภาษาไทยใช้คำนาม ด้าน เพื่อสื่อความหมายเดียวกันกับคำในภาษาจีน เช่น ด้านขวา ด้านใน

คำเกี่ยวกับอวัยวะ หัว ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมีโนทัศน์เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและต่างกัน ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบคำเกี่ยวกับอวัยวะ 头, 首 และ หัว

- ๑) ตำแหน่งที่อยู่บนสุดหรือปลายสุด
- ๒) ผู้นำหรือส่วนที่นำทาง
 - ๒๑) ผู้นำ
 - ๒๒) ตำแหน่งหน้าสุดในการนำทาง
- ๓) เริ่มต้น เกี่ยวข้องกับเวลาหรือเหตุการณ์
 - ๓๑) การเริ่มต้นของเวลา
 - ๓๒) การเริ่มต้นของเรื่องราว
 - ๓๓) บอกลำดับ
- ๔) ตีเล็ค ตีเยี่ยม
 - ๔๑) อันดับหนึ่งในการประกวดหรือแข่งขัน
 - ๔๒) คุณภาพดีเลิศ
- ๕) ความสำคัญ
- ๖) ความรู้ ความคิด
- ๗) คน
- ๘) ชีวิต สภาพชีวิตความเป็นอยู่
- ๙) ด้าน

2. 眼, 目 และ ตา

คำว่า 眼 ความหมายตรง อวัยวะเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของคนและสัตว์⁴

คำว่า 目 ความหมายตรง ดวงตา⁵

คำว่า ตา ความหมายตรง ส่วนหนึ่งของร่างกายคนและสัตว์ ทำหน้าที่ดู⁶

ดวงตาเป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุดในการรับรู้จากการมองเห็น ดวงตาทำหน้าที่ได้มากมาย สามารถช่วยให้เราเรียนรู้มองเห็นโลกกว้างขึ้น และดวงตายังเป็นหน้าต่างของหัวใจ (眼睛是心灵的窗户) หากเราต้องการมองอะไรให้อ່องแต่เราสามารถมองจากดวงตาได้เมื่อนำคำว่า 眼, 目 ไปประสมกับคำอื่นเพื่อเรียกนิทัศน์ใหม่ สื่อความหมายได้ดังนี้

(1) รูปร่างลักษณะกลม

เช่น	龙眼	(มังกร + ตา)	หมายถึง	ลำไย
	扣眼	(ติดกระดุม + ตา)	หมายถึง	รังคัม
	针眼	(เข็ม + ตา)	หมายถึง	รูเข็ม
	抢眼	(ปั่น + ตา)	หมายถึง	ช่องปั่น รุกะสุน
	炮眼	(ปืนใหญ่ + ตา)	หมายถึง	ช่องยิงปืนใหญ่ รูใส่ดินระเบิด

(2) ดู มอง

เช่น	过眼	(ผ่าน + ตา)	หมายถึง	ผ่านตา
	举目	(ยก ชู + ตา)	หมายถึง	เบ่งตามอง
	怒目	(โกรธ + ตา)	หมายถึง	ตาดมึงทิ้ง
	目见	(ตา + เห็น)	หมายถึง	มองเห็นกับตา

⁴中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆, 第1509页.

⁵中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆, 第928页.

⁶ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, หน้า 489.

(3) เวลา

ก. จุดของเวลา

เช่น	眼下	(ตา + ล่าง)	หมายถึง	ขณะนี้ เวลานี้
	目前	(ตา + หน้า)	หมายถึง	ในขณะนี้พูด
	目下	(ตา + ล่าง)	หมายถึง	ในขณะนี้
	目今	(ตา + ปัจจุบัน)	หมายถึง	ขณะนี้

ข. ระยะเวลา

เช่น	眼看	(ตา + มอง)	หมายถึง	ทันที
	转眼	(เปลี่ยนทิศทาง + ตา)	หมายถึง	ชั่วพริบตาเดียว

(4) ความรู้สึก

เช่น	碍眼	(กีดขวาง + ตา)	หมายถึง	ขวางหูขวางตา
	白眼	(ขาว + ตา)	หมายถึง	มองด้วยสายตา ที่เหยียดหยาม
	眼红	(ตา + แดง)	หมายถึง	อิจฉาตาร้อน

(5) ความรู้ไหวพริบ

เช่น	开眼	(เปิด + ตา)	หมายถึง	เปิดหูเปิดตา
	眼浅	(ตา + ผิวเผิน)	หมายถึง	ความรู้้น้อย
	目光	(ตา + สว่าง)	หมายถึง	ความรู้

(6) รายการ

เช่น	戏目	(ละคร + ตา)	หมายถึง	รายการแสดงของละคร
	账目	(บัญชี + ตา)	หมายถึง	รายการบัญชี
	书目	(หนังสือ + ตา)	หมายถึง	รายชื่อหนังสือ
	目录	(ตา + บันทึก)	หมายถึง	สารบัญ
	目次	(ตา + ครั้ง)	หมายถึง	รายการ สารบัญ

(7) เป้าหมาย

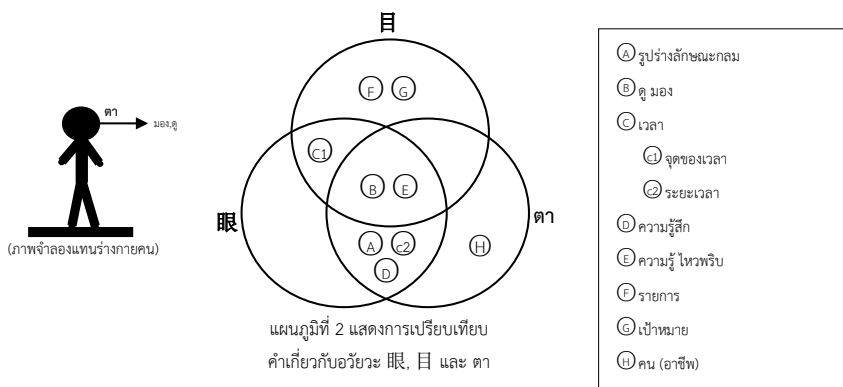
เช่น	目标	(ตา + เครื่องหมาย)	หมายถึง	จุดประสงค์ จุดมุ่งหมาย
	目的	(ตา + เป้ายิง)	หมายถึง	เป้าหมาย

อุปลักษณเชิงมนทัศน์ของคำว่า “眼, 目 (ตา)” ในรูปของคำประสม ล้อมโนทัศน์ใหม่ได้ดังนี้ (1) รูปร่างลักษณะกลม เป็นการนำรูปร่างลักษณะของดวงตามาสื่อถึงสิ่งที่มีลักษณะดวงตา หรือสิ่งที่มีลักษณะเป็นรูปกลม ๆ เล็ก ๆ (2) ดู มอง เป็นการงานหลักของอวัยวะตา (3) เวลา ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตา สื่อถึงจุดของเวลา ณ ปัจจุบัน เพราะเป็นระยะที่สายตามองเห็น และสื่อระยะเวลาอันสั้นได้ เพราะปกติการกระพริบตาเป็นเวลาที่รวดเร็ว (4) ความรู้สึก จากการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ จะทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ และแวตตาเป็นส่วนที่สามารถบอกความรู้สึกได้ (5) ความรู้ ไหวพริบ เนื่องจากตาเป็นอวัยวะที่ทำให้มองเห็น สามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ จากการมองเห็น คนจึงนำมาเปรียบเทียบกับความรู้ได้ (6) รายการ เนื่องจากรายการเป็นสิ่งที่ได้จัดเรียบเรียงไว้ เป็นสิ่งที่ตามองเห็นได้ครบทั้งหมด (7) เป้าหมาย การที่เรามุ่งมั่นทำสิ่งใดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่คิดไว้ เหมือนกับการที่เรามองไปยังเป้าหมายนั้น ๆ

คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตา ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมนทัศน์ที่เหมือนกันหรือ คล้ายคลึงกัน ดังนี้ (1) รูปร่างลักษณะกลม ในภาษาไทยมีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตา สื่อถึงสิ่งที่มีลักษณะเล็ก กลม เช่น ตาตุ่ม และสิ่งที่มีลักษณะเป็นรูปกลม ๆ เล็ก ๆ ในภาษาไทย มีคำว่า ตามด ตาโก๋ตาแมว (2) การดู มอง เช่น ผ่านตา ในภาษาไทยใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตา สื่อความหมายเช่นเดียวกัน เพราะการทำงานของอวัยวะตา คือ ใช้เพื่อดู มอง (3) เวลา ภาษาไทยใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตา สื่อความหมายเวลาอันสั้นมาก สอดคล้องกับการกระพริบตา เช่น พริบตา (4) ความรู้สึก ในภาษาไทยใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตา สื่อความรู้สึกจากการมองเห็น เช่น ถูกตา เข้าตา ตาเขียว ตาขวาง ในภาษาจีนใช้ 白眼 สื่อความหมายมองด้วยสายตาที่เหยียดหยาม หากแปลเป็นภาษาไทยตามคำศัพท์ แต่ละตัว คือ ตาขาว ในภาษาไทย หมายถึง แสดงอาการขาดกลัว ซึ่งเป็นการสื่อถึงความรู้สึกทั้งสองคำ แต่ความหมายในภาษาจีนและภาษาไทยมีความแตกต่างกัน Feng Ying (冯英, 2009) กล่าวว่า ตามหลักปรีชาญาณแล้ว การสื่อถึงการดูถูก ตาจะมองขึ้นหรือมองไปด้านข้าง จะทำให้เห็นดวงตาขาวนั่นเอง (5) ความรู้ ไหวพริบ ในภาษาไทยมีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตา สื่อความหมายถึงความรู้ ไหวพริบ เช่น ตาสว่าง ตาแหลม ตาถั่ว

คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตา ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมโนทัศน์ที่ต่างกัน ดังนี้ (1) การบอกจุดของเวลา (2) การบอกรายการ (3) การบอกเป้าหมาย ซึ่งมีมโนทัศน์ข้างต้น ในภาษาไทยไม่ได้ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมาสื่อความหมายแต่ได้มีคำศัพท์ที่สื่อความหมาย ดังกล่าว นอกจากนี้ในภาษาไทยมีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตา สื่อความหมายถึงคน โดยการสื่อถึงอาชีพ เช่น ตากล้อง ผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายภาพ

คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตา ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมโนทัศน์เหมือนกันหรือ คล้ายคลึงกันและต่างกัน ดังแผนภูมิที่ 2

3. 口, 嘴 และ ปาก

คำว่า 口, 嘴 ความหมายตรง อวัยวะที่ใช้บริโภคของคนและสัตว์ บางครั้งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดเสียง⁷

คำว่า ปาก ความหมายตรง ส่วนหนึ่งของร่างกายคนและสัตว์ อยู่ที่บริเวณ ใบหน้า มีลักษณะเป็นช่องสำหรับกินอาหารและใช้สำหรับแปลงเสียงได้ด้วย⁸

⁷中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆, 第749页.

⁸ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, หน้า 737.

ปาก เป็นอวัยวะของสิ่งมีชีวิต โดยทั่วไปใช้กินอาหารและดื่มน้ำ นอกจากนี้แล้ว ยังเป็นอวัยวะที่ใช้เพื่อการสื่อสาร พูดคุยกับผู้อื่น เมื่อนำคำว่า 口, 嘴 ไปประสมกับคำอื่น เพื่อเรียกมโนทัศน์ใหม่ สื่อความหมายได้ดังนี้

(1) ตำแหน่งที่เป็นทางเข้าหรือทางออก

ก. ตำแหน่งที่เป็นทางเข้าหรือออกของสิ่งที่บรรจุสิ่งของหรือของเหลว

เช่น	碗口	(ชาม + ปาก)	หมายถึง	ปากชาม
	杯口	(แก้วน้ำ + ปาก)	หมายถึง	ปากแก้ว
	茶壶嘴儿	(กาชงชา + ปาก)	หมายถึง	ปากกาชงชา
	瓶嘴	(ขวด + ปาก)	หมายถึง	ปากขวด

ข. ตำแหน่งที่เป็นทางเข้าหรือออกของสถานที่

เช่น	路口	(ถนน + ปาก)	หมายถึง	ปากทาง
	山口	(ภูเขา + ปาก)	หมายถึง	ปากทางภูเขา
	出口	(ออก + ปาก)	หมายถึง	ปากทางออก
	入口	(เข้า + ปาก)	หมายถึง	ปากทางเข้า
	井口	(บ่อน้ำ + ปาก)	หมายถึง	ปากบ่อ

(2) การพูด คำพูด

เช่น	开口	(เปิด + ปาก)	หมายถึง	เริ่มพูด
	封口	(ปิด + ปาก)	หมายถึง	ปิดปาก
	灭口	(ดับ + ปาก)	หมายถึง	ฆ่าปิดปาก
	反口	(กลับ + ปาก)	หมายถึง	กลับคำพูด
	回嘴	(กลับ + ปาก)	หมายถึง	ย้อนคำ
	嘴甜	(ปาก + หวาน)	หมายถึง	ปากหวาน พูดจาไพเราะ

(3) การกิน

ก. รสนิยมในการกิน

เช่น	合口	(สอดคล้อง + ปาก)	หมายถึง	ถูกปาก อร่อย
	适口	(เหมาะ + ปาก)	หมายถึง	ถูกปาก อร่อย
	挑嘴	(คัดเลือก + ปาก)	หมายถึง	เลือกกิน

ข. รสชาติ

เช่น	口轻 (ปาก + เบา)	หมายถึง	รสไม่เค็มมากนัก
	口重 (ปาก + หนัก)	หมายถึง	รสเข้มข้น

ค. ลักษณะการกิน

เช่น	偷嘴 (ขโมย + ปาก)	หมายถึง	แอบกิน ขโมยกิน
------	-----------------	---------	----------------

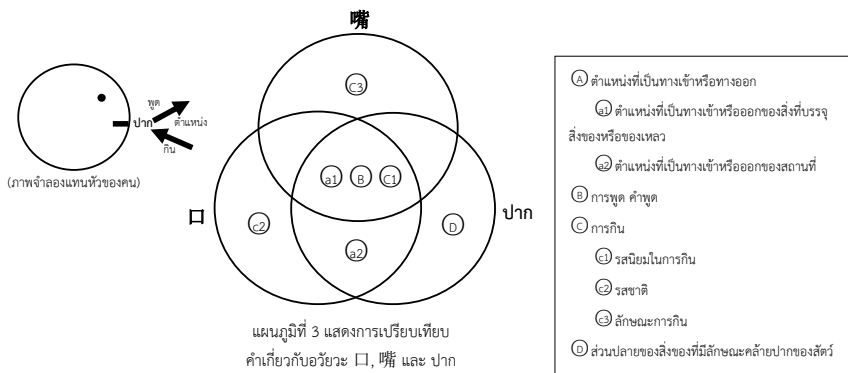
อุปลักษณะเชิงมนิทัศน์ของคำว่า “口, 嘴 (ปาก)” ในรูปของคำประสมสื่อมนิทัศน์ใหม่ได้ดังนี้ (1) ตำแหน่งที่เป็นทางเข้าหรือออก เนื่องจากอวัยวะปากเป็นจุดที่รับอาหารเข้าไปในร่างกาย และใช้คายสิ่งที่ร่างกายไม่ต้องการออกมา จึงนำมาใช้สื่อถึงตำแหน่งทางเข้าออกของของเหลว สิ่งของ และตำแหน่งทางเข้าออกของสถานที่ (2) การพูด คำพูด ปากเป็นอวัยวะที่ใช้ในการพูดคุยติดต่อสื่อสาร จึงมีการใช้ปากในการสื่อถึงการพูด (3) การกิน จากหน้าที่หลักของอวัยวะปาก คือ ใช้กินอาหาร ตัมน้ำ จึงได้มีการนำคำว่า ปาก มาเชื่อมโยงถึงรสนิยมในการกิน รสชาติของอาหาร และลักษณะการกิน

คำเกี่ยวกับอวัยวะ ปาก ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมนิทัศน์ที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน ดังนี้ (1) ตำแหน่งที่เป็นทางเข้าหรือออก ในภาษาไทยได้ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ปาก สื่อความหมายเพื่อแสดงตำแหน่งของทางเข้าออกสิ่งที่บรรจุสิ่งของหรือของเหลว เช่น ปากชาม ปากขวด ปากแก้ว ตำแหน่งทางเข้าออกของสถานที่ เช่น ปากทาง ปากน้ำ (2) การพูด ส่วนใหญ่ในภาษาไทยใช้คำกริยาของอวัยวะปากหรือคำนามที่สื่อถึงการพูดมาสื่อความหมาย เช่น พูด คำพูด แต่ก็มีบางคำที่ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ปาก มาสื่อความหมายเช่นเดียวกับในภาษาจีน เช่น ปิดปาก ปากหวาน (3) รสนิยมในการกิน เช่น ถูกปาก เปรี๊ยปาก

คำเกี่ยวกับอวัยวะ ปาก ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมนิทัศน์ที่ต่างกัน ดังนี้ (1) รสชาติในภาษาไทยไม่ได้ใช้ปากในการสื่อถึงรสชาติของอาหารจะใช้คำว่า รส เช่น รสจัด รสจืด แต่ในภาษาจีนใช้คำว่า 口轻, 口重 หากแปลเป็นภาษาไทยตามคำศัพท์แต่ละตัวคือ ปากหนัก ปากเบา ความหมายในภาษาไทยจะไม่เหมือนกับภาษาจีน ปากหนัก หมายถึง ไม่ใคร่พูดขอร้องต่อใครๆ ไม่ใคร่ทักทายใคร ปากเบา หมายถึง พูดโดยไม่ยั้งคิด ซึ่งในภาษาไทยกลับสื่อความหมายไปในด้านการพูด ไม่ใช่ด้านรสชาติของอาหาร (2) ลักษณะการกิน เช่น แอบกิน ในภาษาไทยไม่ได้ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ปาก แต่ใช้คำกริยา

กิน สื่อความหมาย นอกจากนี้ในภาษาไทยยังพบการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ปาก สื่อความหมาย ส่วนปลายของสิ่งของที่มีลักษณะคล้ายปากของสัตว์ เช่น ปากกา หัวปากกามีลักษณะแหลมคล้ายกับปากของกา ซึ่งเป็นนกขนาดกลาง และมีความหมายคือ เครื่องสำหรับหนีบของใช้ ซึ่งมีลักษณะหน้าที่คล้ายกับปากของนกที่คาบสิ่งของได้ ปากนกแก้ว เป็นชื่อคิมชนิดหนึ่ง ซึ่งปากมีลักษณะโค้งเข้าหากันคล้ายกับปากของนกแก้ว

คำเกี่ยวกับอวัยวะ ปาก ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมีโนทัศน์เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและต่างกัน ดังแผนภูมิที่ 3

4. 脸, 面 และ หน้า

คำว่า 脸 ความหมายตรง ด้านหน้าของศีรษะ ตั้งแต่หน้าผากจรดคาง⁹

คำว่า 面 ความหมายตรง ด้านหน้าของศีรษะ¹⁰

คำว่า หน้า ความหมายตรง ส่วนของศีรษะตั้งแต่หน้าผากลงมาถึงคาง¹¹

⁹中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆, 第811页.

¹⁰中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆, 第903页.

¹¹ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, หน้า 1286.

หน้าเป็นส่วนสำคัญของศีรษะในคนและสัตว์ Wu Suyi (吴苏仪, 2011) กล่าวว่า “面” ความหมายเดิมคือใบหน้าของคน ปัจจุบันมักจะใช้แสดงถึงพื้นผิว ลักษณะภายนอกของวัตถุ เมื่อนำคำว่า 脸, 面 ไปประสมกับคำอื่นเพื่อเรียกมโนทัศน์ใหม่สื่อความหมายได้ดังนี้

(1) ความรู้สึก

เช่น	红脸 (แดง + หน้า)	หมายถึง	กระดากอาย โกรธ โมโห
	抹脸 (ถู เช็ด + หน้า)	หมายถึง	เปลี่ยนสีหน้าอย่างฉับพลัน
	脸色 (หน้า + สี)	หมายถึง	สีหน้า

(2) นิสัย

เช่น	老脸 (แก่ + หน้า)	หมายถึง	หน้าดำน
	脸软 (หน้า + อ่อน)	หมายถึง	ขี้เกรงใจคน

(3) เกียรติ ศักดิ์ศรี

เช่น	丢脸 (หาย + หน้า)	หมายถึง	เสียหน้า
	顾脸 (ดูแล + หน้า)	หมายถึง	คำนึงถึงศักดิ์ศรี คำนึงถึงหน้าตา
	破脸 (แตก ขาด + หน้า)	หมายถึง	ฉีกหน้า หักหน้า
	情面 (ความรู้สึก + หน้า)	หมายถึง	ศักดิ์ศรีระหว่างกันและกัน

(4) ด้าน

เช่น	上面 (บน + หน้า)	หมายถึง	ด้านบน
	里面 (ใน + หน้า)	หมายถึง	ด้านใน
	右面 (ขวา + หน้า)	หมายถึง	ด้านขวา
	南面 (ทิศใต้ + หน้า)	หมายถึง	ด้านทิศใต้

(5) ส่วนบนของบางสิ่ง

เช่น	路面 (ถนน + หน้า)	หมายถึง	ผิวถนน
	腹面 (ท้อง + หน้า)	หมายถึง	หน้าท้อง
	封面 (ซอง + หน้า)	หมายถึง	หน้าปก

(6) สภาพ เหตุการณ์

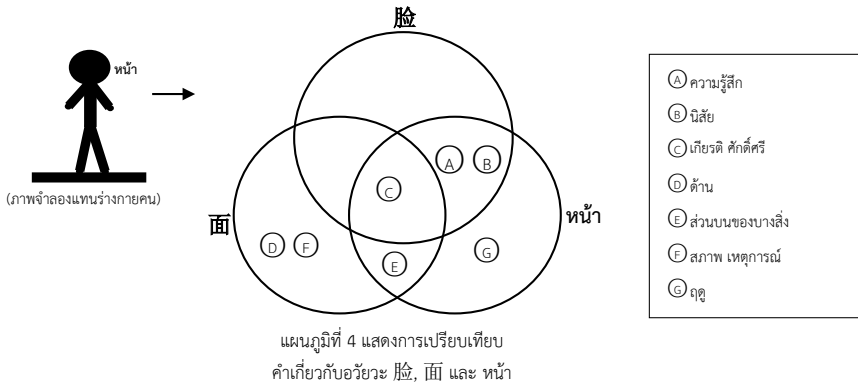
เช่น 世面 (โลก + หน้า)	หมายถึง เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม
局面 (สถานการณ์ + หน้า)	หมายถึง สถานการณ์
市面 (ตลาด + หน้า)	หมายถึง สภาพตลาด

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของคำว่า “脸, 面 (หน้า)” ในรูปของคำประสม สื่อมโนทัศน์ใหม่ได้ดังนี้ (1) ความรู้สึก ลักษณะของใบหน้าที่ปรากฏบอกความรู้สึกได้ (2) นิสัย เนื่องจากใบหน้าแสดงความรู้สึกได้ จึงนำมาเปรียบกับนิสัยของคนได้ (3) เกียรติศักดิ์ศรี ใบหน้าใช้ระบุตัวบุคคลได้นำมาใช้สื่อถึงเกียรติศักดิ์ศรีของบุคคลนั้น ๆ (4) ด้าน เนื่องจากใบหน้าของคนเป็นส่วนที่ระบุว่า สิ่งที่อยู่ตรงหน้าคือด้านหน้า (เว้นแต่ การหันหน้าไปด้านใดด้านหนึ่ง) จึงสามารถใช้บอกด้านหรือทิศได้ (5) ส่วนบนของบางสิ่ง ในที่นี้ไม่ได้แสดงว่าตำแหน่งบนสุดเหมือนคำเกี่ยวกับอวัยวะ หัว แต่เป็นเพียงพื้นผิวด้านบน (6) สภาพ เหตุการณ์ เป็นการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ หน้า สื่อถึงสภาพ เหตุการณ์ เป็นได้ทั้งเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในภาพรวม

คำเกี่ยวกับอวัยวะ หน้า ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมโนทัศน์ที่เหมือนกันหรือ คล้ายคลึงกัน ดังนี้ (1) ความรู้สึก ในภาษาไทยใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ หน้า สื่อความรู้สึก ที่ปรากฏออกมาทางใบหน้า เช่น หน้าเสีย หน้าจ๋อย หน้าดำ หน้าบูด หน้าตึง (2) นิสัย ในภาษาไทยใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ หน้า สื่อถึงนิสัย เช่น หน้าด้าน หน้าใหญ่ (3) เกียรติ ศักดิ์ศรี ในภาษาไทยใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ หน้า สื่อความหมาย เช่น เสียหน้า หักหน้า ฉีกหน้า (4) ส่วนบนของบางสิ่ง ในภาษาไทยมีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ หน้า สื่อความหมาย พื้นผิวด้านบนของวัตถุ อวัยวะ เช่น หน้าปก หน้าท้อง

คำเกี่ยวกับอวัยวะ หน้า ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมโนทัศน์ที่ต่างกัน ดังนี้ (1) ด้าน เมื่อต้องการบอกทิศทาง ในภาษาไทยใช้คำนามคำว่า ด้าน เพื่อสื่อความหมาย (2) สภาพ เหตุการณ์ ในภาษาไทยมีคำที่สื่อความหมายเหมือนกันแต่ไม่ได้ใช้คำเกี่ยวกับ อวัยวะ เช่น สภาพตลาด นอกจากนี้ในภาษาไทยยังพบการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ หน้า สื่อความหมายอื่นนอกเหนือจากความหมายตรงโดยที่ภาษาจีนไม่ได้ใช้ เช่น การสื่อความหมายของฤดู เช่น หน้าร้อน หน้าหนาว

คำเกี่ยวกับอวัยวะ หน้า ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมโนทัศน์เหมือนกันหรือ คล้ายคลึงกันและต่างกัน ดังแผนภูมิที่ 4

5. 手 และ มือ

คำว่า 手 ความหมายตรง ส่วนในร่างกายที่อยู่ต่อจากปลายแขน ใช้หยิบจับ สิ่งของได้¹²

คำว่า มือ ความหมายตรง อวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายอยู่ต่อจากปลายแขน ประกอบด้วยฝ่ามือและนิ้วมือ สำหรับจับเป็นต้น¹³

มือ เป็นอวัยวะที่สำคัญ ใช้ในการทำงาน จะเคลื่อนไหวได้โดยการสั่งการของสมองและระบบประสาท ใช้กับเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับมือ การทำงาน เนื่องจากการทำงานใด ๆ ก็ตาม มือเป็นอวัยวะที่สำคัญอย่างมากในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการเขียน การพิมพ์ ทุกอย่างล้วนต้องใช้มือ Wu Suyi (吴苏仪, 2011) ได้กล่าวว่า 手 ขยายความหมายกว้างออก หมายถึง คนที่มีความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง เมื่อนำคำว่า 手 ไปประสมกับคำอื่นเพื่อเรียกมโนทัศน์ใหม่ สื่อความหมายได้ดังนี้

¹²中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆, 第1201页.

¹³ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, หน้า 911.

(1) สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้มือ

ก. การใช้จ่าย

เช่น	手紧	(มือ + แน่น)	หมายถึง	ไม่ยอมที่จะใช้เงิน อย่างสุรุ่ยสุร่าย
------	----	--------------	---------	---

	手松	(มือ + หลวม)	หมายถึง	มือเติบ
--	----	--------------	---------	---------

ข. การต่อสู้

เช่น	还手	(กลับคืน + มือ)	หมายถึง	ตอบโต้ ตีโต้ตอบ
------	----	-----------------	---------	-----------------

	回手	(กลับ + มือ)	หมายถึง	สู้รบปรบมือ ตอบโต้ โต้กลับ
--	----	--------------	---------	-------------------------------

	交手	(ส่ง มอบ + มือ)	หมายถึง	ประมือกัน ชกต่อยกัน
--	----	-----------------	---------	---------------------

(2) ร่วมมือ

เช่น	插手	(สอด + มือ)	หมายถึง	เข้าแทรก เข้าร่วม
------	----	-------------	---------	-------------------

	搭手	(สัมผัสกัน + มือ)	หมายถึง	ช่วยออกแรง
--	----	-------------------	---------	------------

	伸手	(ยื่นออก + มือ)	หมายถึง	ยื่นมือ
--	----	-----------------	---------	---------

	沾手	(แตะ + มือ)	หมายถึง	เข้าร่วมการทำงาน บางสิ่งบางอย่าง
--	----	-------------	---------	-------------------------------------

(3) การครอบครอง

ก. ความสัมพันธ์ของคน

เช่น	分手	(แยก + มือ)	หมายถึง	เลิกกัน
------	----	-------------	---------	---------

ข. การครอบครองสิ่งของ

เช่น	失手	(เสียไป + มือ)	หมายถึง	หล่นจากมือ หลุดจากมือ
------	----	----------------	---------	-----------------------

	脱手	(หลุด + มือ)	หมายถึง	หลุดออกจากมือ
--	----	--------------	---------	---------------

	过手	(ผ่าน + มือ)	หมายถึง	ผ่านมือ (ส่วนมากจะ หมายถึงเงินทอง)
--	----	--------------	---------	---------------------------------------

	出手	(ออก + มือ)	หมายถึง	ขายสินค้าออก
--	----	-------------	---------	--------------

(4) อาชีพ หน้าที่การงาน การปฏิบัติงาน

ก. อาชีพ ตำแหน่ง

เช่น	歌手	(เพลง + มือ)	หมายถึง	นักร้อง
	手臂	(มือ + แขน)	หมายถึง	ผู้ช่วย
	手下	(มือ + ล่าง)	หมายถึง	ลูกน้อง

ข. ความสามารถในการทำงาน

เช่น	高手	(สูง + มือ)	หมายถึง	มืออาชีพ
	出手	(ออก + มือ)	หมายถึง	ฝีมือ
	新手	(ใหม่ + มือ)	หมายถึง	มือใหม่
	手慢	(มือ + ช้า)	หมายถึง	ทำงานช้า

ค. การปฏิบัติ

เช่น	下手	(ล่าง + มือ)	หมายถึง	ลงมือ
	放手	(วาง + มือ)	หมายถึง	วางมือ
	洗手	(ล้าง + มือ)	หมายถึง	ล้างมือ
	歇手	(พัก + มือ)	หมายถึง	หยุดทำงาน
	试手	(ทดลอง + มือ)	หมายถึง	ทดลองปฏิบัติหน้าที่

(5) คุณภาพของสิ่งของ

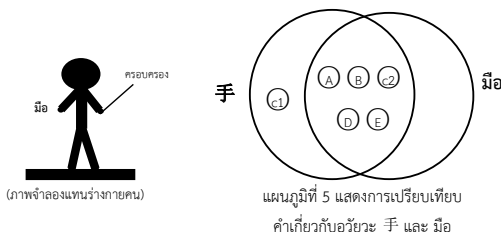
เช่น	二手	(สอง + มือ)	หมายถึง	มือสอง
	一手	(หนึ่ง + มือ)	หมายถึง	มือหนึ่ง

อุปลักษณะเชิงมนิทัศน์ของคำว่า “手 (มือ)” ในรูปของคำประสม สื่อมโนทัศน์ใหม่ได้ดังนี้ (1) สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้มือ เช่น การใช้จ่าย การต่อสู้ (2) ร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมงานด้านใด ก็ล้วนต้องใช้มือทำ ดังนั้นจึงมีการใช้เกี่ยวกับอวัยวะ มือ มาสื่อความหมายการร่วมมือ (3) การครอบครอง ในภาษาจีนใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ มือ สื่อถึงการรักษาความสัมพันธ์ไว้ หรือครอบครองสิ่งของไว้ ซึ่งการครอบครองสิ่งของใด ๆ โดยปกติจะใช้มือในการกุมเอาไว้ (4) อาชีพ หน้าที่การงาน การปฏิบัติงาน ซึ่งการทำงานโดยปกติแล้วจะใช้มือเป็นหลัก โดยใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ มือ สื่อถึงตำแหน่งของอาชีพ ความสามารถในการทำงาน (5) คุณภาพของสิ่งของ ของสิ่งใดก็ตามจะต้องมีคนที่เคยเป็นเจ้าของมาก่อน และมือสามารถสื่อถึงการครอบครองได้ จึงได้มีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ มือ สื่อถึงคุณภาพของสิ่งของว่าเคยมีใครเป็นเจ้าของและอยู่ในสภาพอย่างไร

คำเกี่ยวกับอวัยวะ มือ ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมีโนทัศน์ที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน ดังนี้ (1) สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้มือ ในภาษาไทยมีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมือ สื่อความหมายด้านการใช้จ่าย เช่น มือเติบ ซึ่งเป็นการใช้จ่ายมากเกินสมควรหรือเกินจำเป็น ด้านการต่อสู้ เช่น ประมือ (2) ร่วมมือ ในภาษาไทยมีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมือ สื่อความหมาย เช่น ร่วมมือ ยื่นมือ หรือถ้าหากไม่ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมือ สื่อความหมายก็จะใช้คำกริยาที่เกี่ยวกับมือ เช่น ทำ (3) การครอบครองสิ่งของ ในภาษาไทยมีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมือ สื่อถึงการครอบครอง เช่น ผ่านมือ หลุดมือ (4) ความสามารถในการทำงาน ในภาษาไทยใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมือ สื่อความหมาย เช่น มืออาชีพ มือใหม่ มือเก่า ฝีมือ มือสมัครเล่น ลงมือ ด้านอาชีพ เช่น มือปืน ถ้าหากเป็นตำแหน่งงานในระดับรองจะใช้คำว่าลูกน้อง ผู้ช่วย ไม่มีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมือ (5) คุณภาพของสิ่งของ ในภาษาไทยใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมือ เช่น มือหนึ่ง มือสอง

คำเกี่ยวกับอวัยวะ มือ ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมีโนทัศน์ที่ต่างกัน ในประเภทการครอบครองในด้านความสัมพันธ์ เช่น เลิกรา (分手) ในภาษาไทยใช้คำกริยา สื่อความหมายไม่มีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมาสื่อความหมาย

คำเกี่ยวกับอวัยวะ มือ ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมีโนทัศน์เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและต่างกัน ดังแผนภูมิที่ 5

- (A) สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้มือ
- (a) การใช้จ่าย
- (a) การต่อสู้
- (B) ร่วมมือ
- (C) การครอบครอง
- (c) ความสัมพันธ์ของคน
- (c) การครอบครองสิ่งของ
- (D) อาชีพ หน้าที่การงาน การปฏิบัติงาน
- (d) อาชีพ ตำแหน่ง
- (d) ความสามารถในการทำงาน
- (d) การปฏิบัติ
- (E) คุณภาพของสิ่งของ

6. 脚, 足 และ ตีน

คำว่า 脚 ความหมายตรง ส่วนล่างของขาคนและสัตว์ เป็นส่วนที่ใช้พยุงร่างกาย และสัมผัสพื้นผิว¹⁴

คำว่า 足 ความหมายตรง เท้า¹⁵

คำว่า ตีน ความหมายตรง อวัยวะส่วนล่างสุดของคนหรือสัตว์ นับตั้งแต่ได้ข้อเท้าลงไป สำหรับยืนหรือเดินเป็นต้น¹⁶

เท้า หรือ ตีน เป็นอวัยวะสำคัญที่ใช้ในการพยุงลำตัว ใช้ในการเคลื่อนที่ของคน ทั้งนี้คำว่า 脚 และ 足 ในภาษาจีน คำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทยที่สื่อความหมายเดียวกัน คือคำว่า เท้า และ ตีน ซึ่งสองคำนี้เป็นคำที่ใช้ในระดับภาษาต่างกัน อู๋หม่มมีเจริญ (2542) กล่าวว่า ตีน เทานั้นที่มีความหมายเปรียบ แต่ เท้า ไม่มีความหมายเปรียบ ดังนั้นในที่นี้จะเลือกใช้คำภาษาไทย คือคำว่า ตีน เมื่อนำ 脚, 足 ไปประสมกับคำอื่นเพื่อเรียกมโนทัศน์ใหม่ สื่อความหมายได้ดังนี้

(1) ตำแหน่งที่อยู่ล่างสุด

เช่น	山脚 (ภูเขา + เท้า)	หมายถึง	ตีนเขา เชิงเขา
	墙脚 (กำแพง + เท้า)	หมายถึง	เชิงกำแพง
	桌脚 (โต๊ะ + เท้า)	หมายถึง	ขาโต๊ะ
	脚灯 (เท้า + ไฟ)	หมายถึง	ไฟหน้าเวที

(2) การเคลื่อนที่ ขนย้าย

ก. การเดินทาง การเคลื่อนที่

เช่น	插脚 (สอด + เท้า)	หมายถึง	สอดแทรก
	远足 (ไกล + เท้า)	หมายถึง	เดินทางไกลด้วยเท้า
	插足 (สอด + เท้า)	หมายถึง	สอดแทรก

ข. การขนย้าย

เช่น	拉脚 (ดึง + เท้า)	หมายถึง	ใช้เกวียนใหญ่รับจ้าง ขนผู้โดยสารหรือขนสินค้า
------	-----------------	---------	---

¹⁴中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆, 第655页.

¹⁵中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆, 第1749页.

¹⁶ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, หน้า 503.

捎脚	(ถือโอกาส + เท้า)	หมายถึง	ถือโอกาสรับสินค้าหรือ รับผู้โดยสารไป ด้วยในระหว่างทาง
顺脚	(ถือโอกาส + เท้า)	หมายถึง	ถือโอกาสรับคนหรือ บรรทุกสิ่งของมาด้วย
挑脚	(แบก + เท้า)	หมายถึง	ขนของ แบกหาม หาบของ
ค. คนส่งสินค้า ค่าจ้างหรือค่าขนส่งสินค้า			
เช่น	脚夫	(เท้า + แรงงาน)	หมายถึง ใช้เรียกรกรรมกรขนถ่าย สินค้าในสมัยก่อน
	脚钱	(เท้า + เงิน)	หมายถึง สมัยก่อนหมายถึง ค่าจ้างที่จ่ายแก่กรรมกร ขนถ่ายสินค้า

(3) ชีวิต

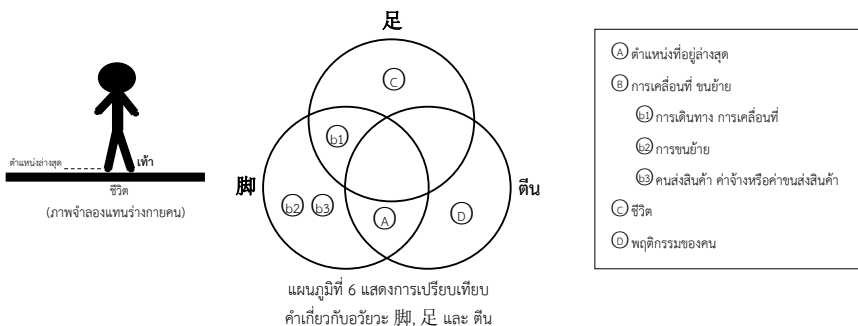
เช่น	失足	(พลาด + เท้า)	หมายถึง คนที่เหลวแหลกหรือ ทำผิดพลาดร้ายแรง
------	----	---------------	---

อุปลักษณเชิงมนทัศน์ของคำว่า “脚, 足 (ตีน)” ในรูปของคำประสม สื่อมโนทัศน์ใหม่ได้ดังนี้ (1) ตำแหน่งล่างสุดของสิ่งของหรือสถานที่ เท้าเป็นอวัยวะ ส่วนล่างสุดของร่างกาย จึงใช้เท้ามาสื่อตำแหน่งที่อยู่ส่วนล่างสุด (2) การเคลื่อนที่ ขนย้าย ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางไกล ขนย้ายสินค้าหรือคน แม้กระทั่งคนแบกหาม ค่าขนส่ง เนื่องจากเท้าเป็นอวัยวะที่ใช้ในการเดิน การเคลื่อนย้ายตำแหน่งของร่างกาย โดยเริ่มในยุคที่ไม่มียานพาหนะ จำเป็นต้องอาศัยการเดินเป็นหลัก รวมไปถึงในยุคที่รู้จัก การใช้สัตว์เพื่อเป็นพาหนะ ก็ยังคงใช้เท้าเป็นหลักในการเคลื่อนที่ ในภาษาจีนจึงได้มีการ ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ เท้า สื่อความหมาย (3) ชีวิต สื่อถึงการใช้ชีวิตที่ผิดพลาด เนื่องจาก เท้า สามารถพาเราไปยังที่ใดก็ได้ และการที่เราเดินไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ก็จะส่งผลให้ชีวิตของเราแย่ลงได้

คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตีน ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมีโนทัศน์ที่เหมือนกันหรือ คล้ายคลึงกัน คือ ตำแหน่งที่อยู่ล่างสุด ในภาษาไทยมีการใช้คำว่า ตีน สื่อความหมาย เพื่อแสดงถึงส่วนล่างสุดของสถานที่และสิ่งของ เช่น ตีนตู้ ตีนม้าน ตีนมุ้ง ตีนเขา ตีนสะพาน (ปลายของตัวสะพานแต่ละด้าน)

คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตีน ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมีโนทัศน์ที่ต่างกัน ดังนี้ (1) การเคลื่อนที่ ขนย้าย ในภาษาไทยไม่มีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมาสื่อความหมาย แต่เป็นการใช้คำศัพท์ที่แสดง ความหมายนั้น ๆ มาสื่อความหมาย สำหรับคำว่า 远足 (เดินทางไกลด้วยเท้า) ในภาษาไทยใช้คำกริยาที่เกี่ยวข้องกับเท้ามาสื่อความหมาย คือ คำว่า เดิน สำหรับการขนย้ายสินค้า คนส่งสินค้า ค่าจ้าง ค่าขนส่งสินค้า ในภาษาไทยไม่ได้ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมาสื่อความหมาย (2) ชีวิต แม้ว่าในภาษาไทยไม่ได้ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมาสื่อความหมาย แต่ได้ใช้คำกริยาที่เกี่ยวข้องกับเท้ามาสื่อความหมาย คือ ก้าวพลาด ซึ่งการก้าวเดินเกี่ยวข้องกับเท้า นอกจากนี้ในภาษาไทยมีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตีน สื่อความหมายที่ต่างจากภาษาจีน โดยสื่อถึงพฤติกรรมของคนที่เกี่ยวข้องกับเท้า เช่น ตีนผี สื่อถึงผู้ที่ชั่วร้ายเร็ว หรือ ตีนแมว สื่อถึงขโมยที่เคลื่อนไหวอย่างเงียบและว่องไว

คำเกี่ยวกับอวัยวะ ตีน ในภาษาจีนและภาษาไทยมีมีโนทัศน์เหมือนกันหรือ คล้ายคลึงกันและต่างกัน ดังแผนภูมิที่ 6

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริธานของคำเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาจีนกับภาษาไทย ทำให้เห็นถึงแนวคิดของชาวจีนและชาวไทยในการนำรูปคำเดิมที่มีใช้อยู่แล้วมาใช้เรียกมโนทัศน์ใหม่ ซึ่งมโนทัศน์ใหม่ของคำเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาจีนกับภาษาไทยที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันจะใช้การทำงานของอวัยวะมาสื่อความหมาย เช่น คิดด้วยหัว มองด้วยตา พูดหรือกินด้วยปาก บอกความรู้สึกด้วยใบหน้า ทำด้วยมือ เคลื่อนที่ด้วยเท้า เป็นต้น นอกจากการทำงานของอวัยวะแล้ว ได้มีการนำตำแหน่งของอวัยวะมาสื่อความหมาย ดังเห็นได้จาก หัว และ เท้า เป็นอวัยวะที่อยู่บนสุดและล่างสุดของคน ถูกนำมาสื่อความหมายในตำแหน่งบนสุด ปลายสุด และล่างสุดของสถานที่และสิ่งของ ปาก เป็นอวัยวะที่โดยทั่วไปใช้กินอาหารและดื่มน้ำ ในบางครั้งใช้ในการคายสิ่งต่าง ๆ ออกจากร่างกาย จึงนำมาสื่อความหมายตำแหน่งทางเข้าออกของสิ่งของ ภาชนะ หรือสถานที่ และ หน้า เป็นส่วนหน้าของศีรษะ นำมาสื่อความหมายส่วนบนของบางสิ่ง อีกทั้งมีการใช้รูปร่างลักษณะของอวัยวะ มาสื่อรูปร่างลักษณะของวัตถุสิ่งของ สำหรับความแตกต่างจะพบได้ว่าในภาษาจีนมีการนำคำเกี่ยวกับอวัยวะทั้ง 6 มาใช้เรียกมโนทัศน์ใหม่มากกว่าในภาษาไทย โดยมีมโนทัศน์ดังกล่าวจะมีการเชื่อมโยงจากความหมายพื้นฐานและต่อยอดแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป บางคำได้ถูกนำไปสื่อความหมายที่ต่างกัน ในความหมายเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันก็ได้ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะที่ต่างกัน และบางความหมายในภาษาไทยไม่ได้ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะมาใช้เรียกมโนทัศน์ใหม่ แต่ได้ใช้คำกริยาหรือคำนามอื่นที่สัมพันธ์กับอวัยวะนั้นมาเพื่อสื่อความหมายเดียวกันกับคำในภาษาจีน รวมไปถึงความเชื่อและความคุ้นเคยกับสิ่งรอบตัวที่แตกต่างกันของชาวจีนและชาวไทยก็อาจเป็นผลให้เห็นแนวคิดต่างกันในรูปแบบของภาษา

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกาญจนา เทพกาญจนา. (2559). กระบวนการกลายเป็นรูปไวยากรณ์ Grammaticalization. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะอนุกรรมการจัดพิมพ์เอกสารเนื่องในวาระครบ 100 ปี พระยาอนุমানราชธน. (2532). นิรุกติศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัชวดี ตรีลัมพ์. (2548). อุปลักษณ์ตามแนวคิดของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริธาน. วารสารศิลปศาสตร์. 5 (1): 1-15.

- ดิฏฐ์ ศรีนราวัฒน์. (2559). ภาษาและภาษาศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิตยา กาญจนะวรรณ, เสาวลักษณ์ อนันตศานต์, และทิพย์สุเนตร อนันมบุตร. (2531). ลักษณะและการใช้ภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- อุทุมพร มีเจริญ. (2542). การศึกษาความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย. ภาษาและภาษาศาสตร์. 18 (1): 1-14.
- 别红樱. (2014). 用“眼”的词语隐喻研究. 语文学刊. 第1期, 19-20.
- 冯英. (主编). (2009). 汉语义类词群的语义范畴及隐喻认知研究 (一). 北京: 北京语言大学出版社.
- 葛本义. (2001). 现代汉语词汇学. 济南: 山东人民出版社.
- 吴苏仪. (2011). 画说汉字. 西安: 陕西师范大学出版社.
- 张少姿. (2009). 汉语人体器官名词的隐喻研究. 河北理工大学学报 (社会科学版). 4: 125-126, 137.
- 中国社会科学院语言研究所词典. (2016). 现代汉语词典 (第7版). 北京: 商务印书馆.

อินเทอร์เน็ต

- Center for Chinese Linguistics PKU. Retrieved May 16, 2018, from http://ccl.pku.edu.cn:8080/ccl_corpus/